

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

Hasan KORKMAZ tarafından

Türkiye aleyhine yapılan
42576/98 no'lu başvurunun

KABULEDİLEBİLİRLİĞİNE İLİŞKİN KARAR

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire), 17 Ocak 2006 tarihinde
Başkan J.-P. COSTA,

Yargıçlar A.B. BAKA,
R. TÜRMEŒ,
K.JUNGWIERT,
M.UGREKHELIDZE,
D.JOCIENE,
D.POPOVIC ve

Yazı İşleri Müdürü S.DOLLE'nin katılımı ile toplanmış,

Yukarıda anılan 30 Kasım 1997 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na yapılan başvuru,

Başvuruyu inceleme yetkisinin AİHM'ye geçtiğı, AİHS'nin 11 no'lu Protokolü'nün 5 § 2. maddesini,

AİHM'nin 24 Ocak 2002 tarihli kısmi kabuledilebilirlik kararını,

AİHS'nin 29 § 3. maddesini uygulama ve davanın kabuledilebilirliğı ile esaslarını birlikte ele alma kararını,

Sorumlu Hükümet tarafından sunulan ve cevaben başvuran tarafından sunulan görüşleri dikkate alarak izleyen kararı vermiştir:

OLAYLAR

Hasan Korkmaz isimli başvuran 1953 doğumludur, Türk vatandaşıdır, Ankara’da ikamet etmektedir ve emekli astsubaydır.

Dava olayları, taraflarca sunulduğu şekliyle şöyle özetlenebilir

13 Temmuz 1996 tarihinde, başvuran, sivil polisler silah satmaya çalışırken yakalanan iki şüphelinin ifadelerine dayanarak, yakalanmış ve silah kaçakçılığına karışmış olan bir örgüte üye oldukları şüphesiyle Ankara Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı polisler tarafından gözaltına alınmıştır.

24 Temmuz 1996 tarihinde, Ankara Emniyet Müdürlüğü bir basın toplantısı yapmıştır. Başvuran ve gözaltında tutulan diğer yirmi beş şahıs, polis operasyonunda ele geçirilen silah ve mühimmatın konulduğu masanın arkasında gazetecilere gösterilmişlerdir.

25 Temmuz 1996 tarihinde, gazeteler ve televizyon kanalları, basın toplantısını yayınlamıştır. Başvuran, üç gazetede yayınlanmış olan makalelerin kopyalarını sunmuştur.

25 Temmuz 1996 tarihinde, başvuran Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (bundan sonra “DGM” olarak anılacaktır) Savcısı huzuruna çıkarılmış ve kendisine yönelik suçlamalara itiraz etmiştir. Polis gözaltında verdiği ifadenin baskı ve zorla alındığını belirtmiştir.

26 Temmuz 1996 tarihinde, başvuran DGM hakimi huzuruna çıkarılmış ve hakim başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

2 Ağustos 1996 tarihinde, Savcı silah kaçakçılığıyla ilgisi olan bir örgüte üye olduğu gerekçesiyle başvuran aleyhinde bir iddianame hazırlamıştır. Başvuranın, 6136 sayılı Kanun’un 2. ve 4. maddeleri ile Türk Ceza Kanunu’nun 31., 33., 40. ve 80. maddeleri uyarınca yargılanıp mahkum edilmesini talep etmiştir.

2 Eylül 1996 tarihinde, başvuran ve diğer dört sanığa yönelik cezai işlemler başlamıştır.

30 Eylül 1996 tarihinde, DGM’de ilk duruşma yapılmıştır. Başvuran, ilk kez üç avukat tarafından temsil edilmiştir.

25 Kasım 1996 tarihinde, DGM, başvuranı suçlandığı üzere yargılamış ve altı yıl üç ay hapis ve 2.362.500 TL para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme, kararında, başvuranın, M.K. ve E.A. isimli diğer sanıkların ve silah ve mühimmat alanların ifadelerini ile ele geçirilen silah ve mühimattan elde edilen kanıtları dayanak olarak almıştır.

30 Nisan 1997 tarihinde, Yargıtay’da, başvuranların temsilcilerinin talebi üzerine duruşma yapılmıştır.

7 Mayıs 1997 tarihinde, Yargıtay, başvuran ve avukatlarının gıyabında, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Yargıtay kararı, 10 Haziran 1997 tarihinde ilk derece mahkemesine bildirilmiştir. Başvuran, Yargıtay kararını ancak 1 Temmuz 1997 tarihinde, kendisine hapisteyken bildirildiğinde öğrendiğini iddia etmektedir.

1 Haziran 1998 tarihinde, DGM, başvuranın 25 Mayıs 1998 tarihinde yaptığı cezai işlemlerin yeniden başlatılması talebini reddetmiştir. Başvuranın sonradan yaptığı, yeniden başlatmaya ilişkin talepleri de reddedilmiştir.

Başvuranın talebi üzerine, 7 Mayıs 1997 tarihli karar, 14 Şubat 2000 tarihinde kendisine tebliğ edilmiştir.

ŞİKAYETLER

Sırasıyla 30 Mart 1998 ve 13 Mayıs 1998 tarihli yazısında ve başvuru formunda, başvuran, AİHS'nin 6 §§ 1. ve 3 (c) maddesi kapsamında, polis gözaltındayken avukat yardımından yoksun bırakıldığını ileri sürerek şikayetçi olmuştur. Ayrıca, AİHS'nin 6 § 2. maddesi kapsamında, masumiyet karanesinin ihlal edildiğini, zira yakalanmasından sonra polislerin, kendisini gazetecilere bir suçlu gibi gösterdikleri bir basın toplantısı yaptıklarını öne sürerek şikayetçi olmuştur.

HUKUK

Başvuran, polis gözaltındayken avukat yardımı hakkından yoksun bırakıldığını ve masumiyet karanesi hakkının polisin düzenlediği basın toplantısında ihlal edildiğini ileri sürerek şikayetçi olmuştur. AİHS'nin 6 §§ 1. 2. ve 3 (c) maddelerine atıfta bulunmuştur. Bu maddelerin ilgili bölümlerine göre:

“1.Herkes, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda ... mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ... olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.

2.Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz sayılır.

3.Her sanık en azından aşağıdaki haklara sahiptir:

(c)Kendi kendini savunmak veya kendi seçeceği bir savunmacının yardımından yararlanmak ve eğer savunmacı tutmak için mali olanaklardan yoksun bulunuyor ve adaletin selameti gerektiriyorsa, mahkemece görevlendirilecek bir avukatın para ödemeksizin yardımından yararlanabilmek.”

Hükümet, AİHS'nin 35 § 1. maddesi kapsamında, başvurunun iç hukuk yolları tüketilmediğinden ve altı ay kuralına uymadığından reddedilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Başvuranın, şikayetlerini ulusal mahkemelere götürmediğini ve ulusal mercilerde ayrı bir dava açmadığını belirtmiştir. Ayrıca, başvuranın, şikayetlerini, sırasıyla, polis gözaltından ve basın toplantısından sonra altı ay içinde AİHM'ye yapması gerektiğini ifade etmiştir.

Başvuran bu argümanları reddetmiştir.

AİHM, başvurunun, her halükarda, aşağıda yer verilen gerekçelerden dolayı AİHS'nin 35 § 1. maddesinin şart koştuğu yasal süre dışında yapıldığı haliyle kabuledilmez olmasından dolayı, başvuranın iç hukuk yollarını tüketip tüketmediğini veya altı aylık yasal sürenin işlemesinin, başvuranın serbest bırakıldığı veya basın toplantısının yapıldığı tarihten itibaren hesaplanması gerekip gerekmediğini belirlemenin gerekli olmadığı kanısındadır.

AİHM, AİHS'nin 35 § 1. maddesinin anlamı kapsamında, "nihai kararın", başvuranın Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararının temyiz edilmesi talebini reddeden 7 Mayıs 1997 tarihli Yargıtay kararı olduğunu not eder. İşlemlerin yeniden başlatılmasına dair bir başvurunun, başarılı olmaz ve davanın yeniden açılmasıyla sonuçlanmaz ise, AİHS'nin maksatları açısından etkili bir hukuk yolu teşkil etmediğini gözlemler (bkz. *mutatis mutandis*, *Çıraklar – Türkiye*, 28 Ekim 1998 kararı, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VII, ss.3070-71, §§ 29-32).

AİHM, iç hukukun, nihai bir yerel kararın yazılı kopyasının tebligatını sağlamadığı durumlarda, 35 § 1. maddedeki altı aylık sürenin, kararın kesinleştiği tarihten, yani tarafların kararın içeriğinden kesin olarak haberdar olabildikleri tarihten itibaren işlemeye başlamasına dair uygulamasını tekrarlar (bkz. diğerlerinin yanı sıra, *Seher Karataş – Türkiye*, no. 33179/96, § 27, 9 Temmuz 2002 ve *Karatepe – Türkiye* (karar), no. 43924/98, 3 Nisan 2003). Bu davada, Yargıtay kararı, ilk derece mahkemesine gönderildiği, 10 Haziran 1997 tarihinden itibaren, başvuranın ve avukatlarının erişimine açıktı.

Başvuranın AİHM'ye gönderdiği ilk yazının 30 Kasım 1997 tarihli olmasına rağmen, mevcut şikayetleri, ancak 30 Mart 1998 tarihli yazısında ilk defa dile getirilmiştir. AİHM, yeni bir şikayet AİHM'deki yargılama sırasında ilk defa ortaya konulduğunda, altı aylık sürenin bu şikayetin yapılmasına kadar kesilmediğini tekrarlar (bkz. *Sarl Aborcas ve Borovik – Fransa* (karar), no. 59423/00, 10 Mayıs 2005, ve *Loyen – Fransa* (karar), no. 46022/99, 27 Nisan 2000).

Bu şartlarda, başvuranın, Yargıtay'ın kararını 1 Temmuz 1997 tarihinde öğrenmiş olduğu farz edilse dahi, AİHM bu şikayetlerin süreleri dışında yapıldığını ve AİHS'nin 35 §§ 1. ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla, bu davada AİHS'nin 29 § 3. maddesinin uygulanmasına devam edilmemesi uygundur.

Bu sebeplerden dolayı, AİHM oybirliğiyle başvurunun kabuledilmez olduğunu ilan eder.

S.DOLLE
Yazı İşleri Müdürü

J.-P. COSTA
Başkan